

KÁRTEVŐIRTÁS

A MAGYAR KÁRTEVŐIRTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK INFORMÁCIÓS LAPJA

KATA vagy KIVA? Ki vagy?

2017. évben felvirradt a kisvállalkozók napja. Olvasom és hallgatom a különböző médiafelületeken megjelenő adómódosítási híreket, amelyekből néha nagyon elegendem van. Mert végül is miről van szó?

Mielőtt bele bonyolódnék az adóhírekbe, elemezzük a kártevőirtó piacon szereplő vállalkozások összetételét. Egészségügyi kártevőirtással közel 250-300 vállalkozás foglalkozik Magyarországon. Ezen belül a vállalkozások megoszlása lehet egyéni vállalkozás, amelyek fő- és mellékfoglalkozású vállalkozókból állnak, valamint társas vállalkozás.

Ha figyelmesen átolvassák az új adószabályokat – ahogyan fentebb is írtam – összecsaphatják sokan a tenyerüket, hurrá, minimális adminisztráció, biztos bevétel. És ez a bevétel legális!

Kezdjük talán a Kisadózó vállalkozások tételes adójával, közismertebb nevén a KATA vizsgálatával. Ezt lehet főállású, illetve nem főállású kisadózóként választani. Röviden évi 12 millió forintig a főállású adózónak havi 50.000,- Ft, míg a nem főállású adózónak havi 25.000,- Ft tételes adót kell megfizetnie. Ami még nagyon fontos, az áfa alakulása. Ez évi 8 millió forintig mentes a forgalmi adó megfizetésétől, az e feletti bevétel azonban áfa köteles.

Sokan azért nem választották korábban a KATA-t, mert eddig 50.000,- Ft-ért 81.300,- Ft-os ellátási alapot kaptak. Mostantól lehet emelt összegű KATA-t fizetni, mely 50.000,- Ft helyett 75.000,- Ft, így a járulékalap 136.250,- Ft-ra nő.

A másik kedvező adózási lehetőség a kisvállalati adó szabályozás - a KIVA. Ezt annak a vállalkozásnak érdemes végiggondolni és alkalmazni, ahol a bérköltség az árbevétel 35%-át meghaladja. Mert mi is a KIVA lényege? A kisvállalati adó egyszerre 3 adónemet vált ki: a szociális hozzájárulási adót (jelenleg 22%), a szakképzési adót (most 1,5%) és a társasági adót (ami idén 9%). Az adó mértéke 2017-től az adóalap 14%-a, 2018-tól pedig

13%-a lesz. Ami lényeges, hogy az adó megfizetését és bevallását csak negyedévente kell megtenni.

A fentiekről bővebben a https://www.nav.gov.hu/nav/kata_kiva_2017 oldalon található az érdeklődők.

De végül is felmerül a kérdés, miért is írtam a fentiekről?

Sok vállalkozás – tisztelet a kivételnek – elfelejt számlát adni. Nyilván nem a nagy megrendelőkre gondolok, akik csak számla ellenében fizetnek, hanem a kis- vagy magánmegrendelőkre, akik ebben az esetben számításba. A kis üzletek, a kis vendéglők, a kis vállalkozások és nem utolsósorban a lakossági megrendelőkre esnek áldozatául a számlaadás feledékenységének. Ennek a feledékenységnek sok egyéb mellett, két igen fontos, a szakmát nagyon is érintő ára van. Az egyik a hitelesség, avagy a szakma elismerésének rombolása, a másik a szakma forintosított degradálása. A MaKOSZ alkalmanként – általában névtelenül – felháborodott leveleket kap, amelyekben a náluk tevékenykedő rovarirtókról lesújtó véleményt fogalmaznak meg. A 2017. évi adóelőírások lehetőségét teremtenek arra, hogy tisztességes áron, tisztességes bérért lehessen dolgozni. Ne a nevetségesen alacsony vállalási ár, és a minősíthetetlen szolgáltatás nyújtása jellemezze a szakmánkat!

A kártevőirtó szakma az elmúlt évek alatt felértékelődött. Rengetegen jelentkeznek a szakképzésre, amelynek a végén évente 40-50 fő kap bizonyítványt. Természetesen a képzés iránt megnövekedett érdeklődésben nem csak az előbb említettek játszanak közre, hanem az a jogszabályi előírás is, amely a tevékenységet ez irányú végzettséghez köti. Ma, amikor mindenki a legális európai jövedelmeket igyekszik megcélozni, a mi szakmánknak sem kellene a sor végén kullogni ebben a társasjátékban.

Végül engedjétek meg, hogy jó egészséget, sok sikert és eredményekben gazdag új esztendőt kívánjak minden kedves kollégának.

Vogronics László
ügyvezető igazgató RONIX Kft.
MaKOSZ főtitkár

A MaKOSZ XXVI. Országos Konferenciája

A Szövetség 2016. október 18-20-án, Mátraházán, a Residence Hotel Ózonban tartotta éves országos konferenciáját, amelyen több, mint száz résztvevő hallgathatta meg a 13 hazai, és egy külföldi előadást.

A konferenciát október 18-án Dr. Szabó Enikő országos tisztifőorvos helyettes nyitotta meg. Dr. Bajomi Dániel, a MaKOSZ elnöke üdvözlő beszéde után Német Balázs, az OTH Magyar Biocid Kompetens Hatóság képviselőjében mutatta be az 528/2012/EU rendelet hatását a magyar biocid termékek engedélyezésére.

Ezt követően Dr. Szlobodnyik Judit (Országos Epidemiológiai Központ) ismertette az aktualitásokat az egészségügyi kártevők elleni védekezésben, majd a rágcsálók elleni szerek engedélyezésével és forgalmazásával kapcsolatos jelentős változásokról számolt be Szilágyi János (Bábolna Bio Kft.).

A délelőtt második felében a kártevőirtó szakképzés változásairól tar-

tott ismertetőt Saxné Fruh Katalin (Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központ). Ezt az előadást követte a jövőbeni mestervizsgáztatás bemutatása Székely-Laczkó Gabriella (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara) előadásában.

A délután folyamán három, a kártevőmentesítési szolgáltatási szabvánnyal (MSZ EN 16636) kapcsolatos előadás hangzott el. Michel Tulkens, a CEPA képviseletében a szabvány kialakításáról és a szabványhoz kapcsolódó jövőbeni tervekről beszélt. Ezt követően Erős Csilla (Bábolna Bio Kft.) a szabvány gyakorlatban történő bevezetésének lépéseit ismertette, majd Ludányiné Gaál Vera (European-Cert Kft.) a tanúsítás tapasztalatairól tartott előadást. A napot az Irtó Trió Kft. termékbe mutatója zárta.

Az előadásokat követően tartotta meg a MaKOSZ tagjai számára a szokásos éves beszámoló közgyűlést.

totta alá. A video alkalmas a Magyarországon csak igen ritkán előforduló házi patkány viselkedésének, irtószerrel szembeni neo-fóbiájának a bemutatására.

Ezt követően Daru János (Bábolna Bio Kft.) a hatékony légyirtási lehetőségeket ismertette a vállalat által gyártott S-metoprén rovarfejlődés gátló hatóanyagú BIOPREN termékek segítségével.

Szintén nagy érdeklődést váltott ki a hallgatók körében a Sanofi-Aventis Gyógyszergyár Magyarország képviseletében Dr. Szegvári Ildikó előadása, aki a kártevőirtás gyógyszeriparban betöltött szerepének a fontosságát hangsúlyozta.

Életerünkben nagyon sok, a természetből bevándorolt élőlény található, ezekről az ún. városiasodó állatokról – amelyek sokszor kártevőkké válnak – tartott rendkívül színvona-

A nap vidám zárásáról Badár Sándor – egykori kártevőirtó – stand-up comedy előadása gondoskodott.

2016. október 20-án, csütörtökön délelőtt nagy érdeklődést kiváltó előadást tartott Bránát Attila, a Ronix Kft. képviselője, a házi patkány elleni védekezés tapasztalatairól. Az előadást Magyarországon eddig még nem látott, rendkívül érdekes és kiváló minőségű videofelvételekkel támasz-

las előadást a Magyar Természettudományi Múzeum munkatársa, Dr. Tóth Mária.

A hagyományokkal szakító, kétnapos konferenciát a médiában is egyre nagyobb szerepet kapó invazív csípőszúnyogok magyarországi megjelenéséről tartott előadás zárta, Soltesz Zoltán (Magyar Természettudományi Múzeum MTA Ökológiai Kutatóközpont) tolmácsolásában.

A 2015. évi szervezett csípőszúnyog-irtás adatai és a szúnyogirtó szerek engedélyezésének aktuális helyzete

(Az előadás 2016. március 29-én,
Budapesten a MaSZOSZ Konferencián hangzott el)

Bevezetés

Az országos helyzet áttekintése és a tapasztalatok értékelése érdekében, a szervezett csípőszúnyog-irtást légi úton, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (OTH) engedélyével végző szakvállalatok - a hatályos Tájékoztató 4.1.14.1. (5) pontja szerint – tárgyév október 15-ig kötelesek írásban az alábbi adatokról tájékoztatni az Országos Epidemiológiai Központ Dezinsekción és Deratizációs Osztályát:

- a ténylegesen elvégzett kezelések száma, a kezelt terület(ek) helye, nagysága és időpontja (külön-külön az imágó- és lárva-irtás);
- az egyes helyeken egy-egy kezeléshez felhasznált készítmény (szúnyogirtó és/vagy szúnyoglárva-irtó szer) megnevezése és mennyisége (több készítmény alkalmazása esetén külön-külön);
- a kezelések hatékonyságának konkrét, %-os mérési eredményei az egyes területeken alkalmazott készítményekre (szúnyogirtó és/vagy szúnyoglárva-irtó szerre) vonatkozóan, továbbá
- a kezelések során szerzett tapasztalatok és javaslatok.

A 2014. évhez hasonlóan 2015-ben is jórészt a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságának (OKF) koordinálásával, központilag zajlott a szúnyogirtás szervezése. A kormányzat először 2013-ban, a júniusi jelentős árvíz után kialakult nagymértékű szúnyogtenyésztés gyors kezelése érdekében döntött úgy, hogy a katasztrófavédelem irányításával történjék a szúnyogirtás. Az OKF programja 2013-ban még szinte kizárólag a megáradt folyók mentén kialakult szúnyoghelyzet kezelését célozta, 2014-ben és 2015-ben azonban a részvételük már országossá vált. Ez által új gyakorlat és rendszer alakult ki, amely jelentősen befolyásolta a szervezett szúnyogirtások korábbi szisztémáját.

Imágóirtás

2015-ben légi úton történő imágóirtásra 22 vállalat (néhány esetben egyéni vállalkozó) kért és kapott engedélyt az OTH-tól, ezek közül 19 végzett ténylegesen kezelést, 6 pedig lárva-irtást is. Jelen közleményben ismertetjük az engedélyesektől beérkezett, 2015. évben végzett imágó- és lárva-irtásra vonatkozó adatokat.

A légi úton, ULV-eljárással végzett kezelések összesített adatait az **1. táblázat** tartalmazza.

2015-ben az előző évhez képest közel 130 ezer hektárral kevesebbet, azaz nagyjából a 2014-es terület 80%-ának megfelelő területet kezeltek légi úton.

1. táblázat:

Légi ULV-eljárással kezelt területnagyság, 2008-2015

ÉV	KEZELT TERÜLET ÖSSZESEN (HEKTÁR)
2008	444.073
2009	477.073 ↓
2010	649.773 ↓
2011	131.230 ↓
2012	159.174 ↓
2013	674.615 ↓
2014	689.742 ↓
2015	563.646 ↓

A területek 92%-án a kezelést 2015-ben 3 engedélyes végezte. Az ULV-eljárásra felhasznált készítmények jellemzőit a **2. táblázat** mutatja. A felhasznált készítmények közül négy felhasználásra kész formában kerül forgalomba, egy (AQUA-K-OTHRINE rovarirtó koncentrátum) pedig vízzel hígítandó. A Mosquitox 1 2015-ben már nem volt forgalomban. A legnagyobb mennyiségben felhasznált készítmény a CORATRIN szúnyogirtó szer volt, amely 2014-ben kapott forgalomba hozatali engedélyt.

A felhasznált készítmények révén országosan összesen 346 kg deltametrin került kijuttatásra, amely az előző évi érték 75%-a.

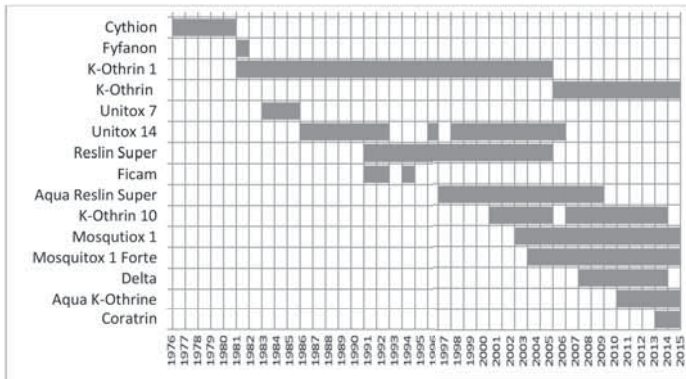
2. táblázat: ULV-eljárásra felhasznált készítmények

A KÉSZÍTMÉNY MEGNEVEZÉSE	FELHASZNÁLT MENNYISÉG (LITER)	KEZELT TERÜLET NAGYSÁGA (HEKTÁR)	HATÉKONYSÁG (%)
Coratrin	273.466	539.419	89,2
Mosquitox 1 ULV Forte	95.59,8	15.501	85,6
K-Othrine	3.866	6.344	n.a.
Mosquitox 1	1.171	2.342	86,5
Aqua-K-Othrine	2	40	83

Az ULV-eljárással történő légi imágóirtás bevezetése (1976.) óta alkalmazott valamennyi készítmény felhasználási időszakát a **3. táblázat** szemlélteti. Látható, hogy 2007. óta kizárólag szintetikus piretroid hatóanyagú készítmények kerültek felhasználásra, túlnyomórészt – az utóbbi 5 évben pedig már kizárólag – deltametrin. A 2015-ben felhasznált készítmények kö-

zül kettő, a CORATRIN szúnyogirtó szer és a MOSQUITOX 1 ULV Forte szúnyogirtó szer az Európai Unióban hatóanyagként felülvizsgált *piperonil-butoxidot* is tartalmaz, a PBO azonban gyakorlatilag szinergens szerepű.

3. táblázat: A hazánkban alkalmazott ULV-készítmények

Lárvaírtás

A csípőszúnyog lárvákra szelektív *Bacillus thuringiensis var. israelensis* (Bti) hatóanyagú készítményekkel végzett kezelések összesített adatait a 4. táblázat tartalmazza. A táblázat adataiból kitűnik, hogy a kezelt terület nagysága, az előző szezonhoz viszonyítva 5.000 hektárral kisebb volt. A korábbi években tapasztaltakkal megegyezően a lárvaenyésző helyek kezelésének aránya 2015-ben sem érte el az imágóirtási céllal kezelt területnagyság 5%-át.

4. táblázat: Légi úton végrehajtott biológiai lárva kezelés területnagysága, 2008-2015

ÉV	KEZELT TERÜLET ÖSSZESEN (HEKTÁR)
2008	10.621
2009	10.112 ↓
2010	8180 ↓
2011	3980 ↓
2012	5722 ↑
2013	27.196 ↑
2014	17.638 ↓
2015	12.902 ↓

A lárvaírtásra a tavalyi évben felhasznált készítmények az 5. táblázatban láthatóak. Biológiai lárvaírtásra szinte kizárólag a Vectobac 12 AS szúnyoglárvá-irtó szer került kijuttatásra.

A 2014-es évben legnagyobb mennyiségben alkalmazott CORABAC L szúnyoglárvá-irtó szer 2015-ben már nem volt felhasználható.

5. táblázat: Biológiai lárvaírtásra felhasznált készítmények

A KÉSZÍTMÉNY MEGNEVEZÉSE	ALKALMAZOTT MENNYISÉG (LITER)	KEZELT TERÜLET NAGYSÁGA (HEKTÁR)	HATÉKONYSÁG (%)
Vectobac 12 AS	6631	12552	n.a.
Corabac L	370	350	n.a.

A szúnyogirtó szerek engedélyezésének aktuális helyzete

Az Európai Unió a biocid felülvizsgálati programjában az csípőszúnyog irtásra is alkalmazott hatóanyagok (*deltametrin, lambda-cihalotrin, Bacillus thuringiensis var. israelensis, etofenprox, S-metoprén*) értékelésében érdemi változás nem történt. Az erre vonatkozó részletes információt a Kártevőirtás XXII. évfolyam 2. számának 9-11 oldalán közöltük.

A hazánkban szúnyogirtásra engedélyezett és a szervezett irtásban is alkalmazott készítmények aktuális helyzete az alábbiakban foglalható össze.

Az imágóirtásra használt készítmények helyzete

Forgalomban maradt:

az átmeneti időszakban kiadott engedélykivarral, a további, még felülvizsgálat alatt álló hatóanyag-tartalom (PBO) miatt:

- CORATRIN szúnyogirtó szer
- DELTASECT 1,2 ULV szúnyogirtó szer
- MOSQUITOX 1 ULV Forte szúnyogirtó szer
- MOSQUITOX FOG melegkőd-képző szer
- MOSQUITOX-LAMBDA 1 ULV szúnyogirtó szer
- K-OTHRINE ULV szúnyogirtó szer

az új rendszerben, kölcsönös elismerés keretében benyújtott szándéknyilatkozat révén:

- AQUA K-OTHRINE rovarirtó koncentrátum
- PHOBI FENOX rovarirtó koncentrátum

A lárvaírtásra használt készítmények helyzete

Az új rendszerben, kölcsönös elismerés keretében kapott engedélyt:

- VECTOBAC 12 AS szúnyoglárvá-irtó szer (Bábolna Bio Kft.)
- VECTOBAC G szúnyoglárvá-irtó granulátum (Bábolna Bio Kft.)

Az *S-metoprén* hatóanyagú (Bábolna Bio Kft. által gyártott és forgalmazott) készítmények a 2013. évi OEK Tájékoztató 4.1.8.1. pontjában felsorolt előírások betartásával a használati utasításban foglaltakkal összhangban az idej, 2016. évi szúnyogszezonban alkalmazhatóak:

- BIOPREN 50 LML szúnyoglárvá-irtó koncentrátum
- BIOPREN 4 GR szúnyog- és léglárvá-irtó granulátum
- PROTECT szúnyoglárvá-irtó tabletta
- PROTECT bolha- és szúnyoglárvá-irtó permet

2016. szeptember 1-ig felhasználhatóak:

- BIOPREN-BM 5 GR szúnyoglárvá-irtó granulátum
- BIOPREN-BM 20 EC rovarlárvá-irtó koncentrátum
- PROTECT szúnyoglárvá-irtó granulátum
- BIOPREN 4 GR szúnyog- és léglárvá-irtó granulátum
- PROTECT 4 GR szúnyoglárvá-irtó granulátum

Végezetül felhívjuk a figyelmet arra, hogy az engedélyezett irtószerek rendszeres időközönként frissített listája és a használati utasítást is tartalmazó engedélyezési lapjai továbbra is elérhetőek az Országos Epidemiológiai Központ által készített internetes adatbázisban (Irtószerek Kereshető Adatbázisa, www.oek.hu/ika).

Darida Viktória, Sztikler János
Országos Epidemiológiai Központ,
Dezinszekciós és Deratizációs osztály

A szakképzés változásai – az egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő szakképesítés és a szakmacsoportos továbbképzés aktualitásai

(Az előadás a MaKOSZ XXVI. Országos Konferenciáján,
2016. október 19-én, Mátraházán hangzott el)

Az előadás elején az Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központ (ENKK) képzési-, vizsga- és továbbképzés-szervezési tevékenységén keresztül felelevenítésre került a kártevőirtás-hoz kapcsolódó szakképesítések közel- és régmúltja.

2015 őszen Egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő képzés indult 12 fővel, a képzés 2017. augusztus 31-én fog záródni, a szakmai vizsga szeptember-október közepére várható.

Az ENKK köszönetét fejezte ki a MaKOSZ-nak azért a hatékony segítő együttműködéséért, melynek köszönhetően a szakképzések a szakmacsoport vonatkozásában ilyen zökkenőmentesen és rendkívül magas színvonalon folyhatnak, zárulhatnak. A további közös munka (képzés indítás), együttműködés tekintetében ez rendkívül előremutató.

Az előadásban ezután bemutatásra került a legújabb – 2016-ban megjelent – Egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő és Egészségügyi gázmester szakmai és vizsgakövetelmény.

1. Egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő képzés és szakmai vizsga

A szakképesítés azonosító száma: 32 853 01

Iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszám: 1100-1440

Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség

Előírt gyakorlat: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Elméleti – gyakorlati képzési idő aránya: 50%-50%

A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
azonosító száma	megnevezése
11127-12	Általános egészségügyi alapmodul
11128-12	Elsősegélynyújtás, toxikológia
11130-12	Fertőtlenítés
11129-12	Kártevőirtás
11497-12	Foglalkoztatás I.
11499-12	Foglalkoztatás II.
11500-12	Munkahelyi egészség és biztonság

Modulzáró vizsgák - szakmai vizsgára bocsáthatóság feltétele, iskolarendszeren kívüli szakképesítés esetén

A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak		
azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
11127-12	Általános egészségügyi alapmodul	írásbeli és szóbeli
11128-12	Elsősegélynyújtás, toxikológia	gyakorlati
11130-12	Fertőtlenítés	írásbeli és szóbeli
11129-12	Kártevőirtás	írásbeli és szóbeli
11497-12	Foglalkoztatás I	írásbeli
11499-12	Foglalkoztatás II.	írásbeli
11500-12	Munkahelyi egészség és biztonság	írásbeli

Modulzáró vizsga eredményességének feltétele

Egy szakmai követelménymodulhoz kapcsolódó modul-záró vizsga akkor eredményes, ha a modulhoz előírt feladat végrehajtása legalább 51%-osra értékelhető.

Egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő szakmai vizsga

Gyakorlati vizsgatevékenység

Kártevőirtás:

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 50%

Fertőtlenítés:

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 20%

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Kártevők elleni védekezés és fertőtlenítés

A vizsgafeladat ismertetése: A szóbeli vizsgatevékenység központilag összeállított vizsgakérdései a 11127-12 Általános egészségügyi alapmodul, 11128-12 Elsősegélynyújtás, toxikológia, 11130-12 Fertőtlenítés, 11129-12 Kártevőirtás szakmai követelménymodulok témaköreinek mindegyikét tartalmazzák

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%

2. Egészségügyi gázmester képzés és szakmai vizsga

A szakképesítés azonosító száma: 53 853 01

Iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszám: 600-800

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

Szakmai előképzettség: 32 853 01 Egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő szakképesítés, egészségügyi gondozás és prevenció alap szakokon szerzett népegészségügyi ellenőr
Előírt gyakorlat: 6 hónap egészségügyi kártevőirtó munkaterületen, egészségügyi gázmester irányítása mellett
Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
Elméleti – gyakorlati képzési idő aránya: 40%-60%

A szakképesítés-ráépülés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
azonosító száma	megnevezése
11131-12	Kártevőirtás gázokkal

A modulzáró vizsga vizsgatevékenysége és az eredményesség feltétele:

A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak		
azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
11131-12	Kártevőirtás gázokkal	írásbeli és szóbeli

Egy szakmai követelménymodulhoz kapcsolódó modulzáró vizsga akkor eredményes, ha a modulhoz előírt feladat végrehajtása legalább 51%-osra értékelhető.

Egészségügyi gázmester szakmai vizsga

Gyakorlati vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Kártevőirtás mérgező gázokkal, gázmesteri tevékenység

A vizsgafeladat ismertetése: Feladatleírásban rögzítetten, meghatározás után kiválasztja a megfelelő módszert, technológiát, a szükséges gépeket, eszközöket, anyagokat, védőfelszereléseket egy adott egészségügyi gázmesteri feladat megvalósítására, elvégzi a szükséges bejelentést, tájékoztatást, felvilágosítást és a tevékenységgel kapcsolatos adminisztrációt

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 60%

Központi írásbeli vizsgatevékenység: -

Szóbeli vizsgatevékenység A vizsgafeladat megnevezése: Kártevőirtás gázokkal

A vizsgafeladat ismertetése: A szóbeli vizsgatevékenység központilag összeállított vizsgakérdései a 4. Szakmai követelmények fejezetben szereplő szakmai követelménymodulok témaköreinek mindegyikét tartalmazzák

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 40%

Egészségügyi szakdolgozók továbbképzése (63/2011. (XI.29.) NEFMI rendelet)

A szabadon választható elméleti továbbképzések pontérték meghatározását 2013-tól az ENKK végzi.

A továbbképzési programot az ENKK-hoz kell benyújtani, a határozatot is az ENKK hozza és értesíti a továbbképzés szervezőjét. A program pontértéke továbbra is 2 évig érvényes.

SZAFTEX 2. (jelenleg a kötelező továbbképzések esetében működik)

Elméleti továbbképzések nyilvántartására és Továbbképzésre jelentkezésekre alkalmas.

Továbbképzési időszak jellemzői

Időtartama: 5 év

Teljesítendő pontok száma: 150 pont

Továbbképzési formák és pontértékei

elméleti: kötelező szakmacsoportos: 30 pont
szabadon választható: 20 pont

gyakorlati: évente 20 pont (min. 3 év 60 pont max. 5 év 100 pont)

Ami az előadásból kimaradt, de az utána következő kérdésekből kiderült, hogy szükséges lenne elmondani:

Amikor valaki szakmai vizsgát tesz, a vizsgát követően a vizsgaszervező intézmény intézi az alapnyilvántartásba vételét (ez kb. 30 nap). Ezt követően lehet kérvényezni az ENKK-nál a működési nyilvántartásba vételt, s ezáltal a működési nyilvántartási kártyát is. Ez egyénileg, kérelemre történik. A továbbképzési időszak e kártya érvényességétől számított 5 év.

Szakmacsoportonként külön-külön gyűjtendő a 150 pont!

Kötelező szakmacsoportos továbbképzés

Időtartama: 20 óra

Formája: központilag meghatározott téma, központilag meghatározott végzettségűek részére, kiemelt témakörök alapján megszervezett, tudásszint felméréssel záruló továbbképzés

Továbbképzési pontérték: 30 pont

2014-től 309 fő közegészségügyi és népegészségügyi szakmacsoportba tartozó vett részt Intézményünk által megszervezett kötelező továbbképzéseken.

Közegészségügyi és népegészségügyi szakmacsoport:

Célcsoportjai*: 13. Közegészségügyi és népegészségügyi szakmacsoport

Egészségőr, Egészségőr-fertőtlenítő, Egészségőr-fertőtlenítő (31), Egészségügyi gázmester, Egészségügyi gázmester (51), Egészségügyi gázmester (52), Egészségügyi gázmester (kártevőirtó), Egészségügyi kártevőirtó szakmunkás (31), Egészségügyi kártevőirtó-fertőtlenítő (31), Egészségügyi gázmester (kártevőirtó) (51), Egészségügyi gázmester (53), Egészségügyi kártevőirtó és fertőtlenítő (32), Fertőtlenítő-sterilizáló (31)

Kötelező szakmacsoportos továbbképzés címe: Hasznos információk egészségügyi kártevők elleni védekezésben tevékenkedőknek

Jelentkezés a továbbképzésekre

- Jelentkezési lap kitöltésével, e-mail címmel és a továbbképzés címével megjelölve (elektronikus levélben értesítünk) / jelentkezési lap letölthető: ENKK.hu/ Szakképzés Szervezési Főosztály/ Továbbképzéseink/
- Szaftex rendszeren keresztül (szaftex.aeck.hu). Jelentkezés dokumentumai: jelentkezési lap (kitöltve, aláírva); Jelentkezés beadása: postai úton: 1444 Budapest, Pf. 270. vagy email: továbbkepzესjesjelentkezés@enkk.hu (szkennelve)

Saxné Fruh Katalin

Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központ

A kártevőirtás szabványosítása

Az előadás a MaKOSZ XXVI. Országos Konferenciáján hangzott el, 2016. október 19-én Mátraházán

2015. októberében tette közzé a Magyar Szabványügyi Testület az MSZ EN 16636-os szabványt „Kártevőmentesítési szolgáltatások. Követelmények és kompetenciák.” címmel.

Mit kell róla tudnunk?

Alkotói a kártevőmentesítési szolgáltató ipar fejlesztését tűzték ki célul annak érdekében, hogy az

- EGYSEGES és nemzetközi szinten is ELFOGADOTT KÖVETELMÉNYEK alapján működjön,
- kiemelt figyelmet fordítson a KOCKÁZATOK MINIMALIZÁLÁSÁRA,
- olyan szakemberekkel működjön, akiknek a TUDÁSA ELISMERT, FOLYAMATOSAN SZINTEN TARTOTT és beépül az ajánlásokba, a napi gyakorlatba.

A szabvány rögzíti a jelenleg elérhető legjobb eljárásokat a felmérésre, a megelőzésre, az irtásra vonatkozóan, és ezek mellett képzési rendszert is kínál. Követelményrendszere a közegészségügyi kártevőmentesítési tevékenységekre alkalmazható, a mezőgazdasági növényvédelemre, illetve a rendszeres szerződéses takarítási szolgáltatásra nem vonatkozik.

Ahogy valamennyi szabványnak, úgy ennek az alkalmazása is **önkéntes**. Ezt a nemzeti szabványosításra vonatkozó 1995. évi XXVIII. törvény rögzíti. Abban az esetben, ha a szolgáltató a szabvány alkalmazása mellett dönt, annak valamennyi követelményét teljesítenie kell, a teljesítést pedig igazolnia kell tudni. Az igazolás eszköze a független, harmadik fél (arra jogosult szervezet) általi tanúsítás.

A szabvány integrálható pl. az ISO 9001 rendszerrel, ami jó hír annak, aki minőségirányítási rendszert működtet. Természetesen más irányítási rendszer megléte nem feltétele a szabványkövetelmények alkalmazásának. Önmagában is bevezethető és működtethető. Miért? A kártevőmentesítési szabvány sektorspecifikus. Minden szolgáltató rendelkezik bizonyos mértékben az alapokkal. Ezeket az alapokat (pl. a gyakorlatban alkalmazott módszereket, a felhasznált dokumentációs elemeket) a szabvány segítségével tovább lehet fejleszteni.

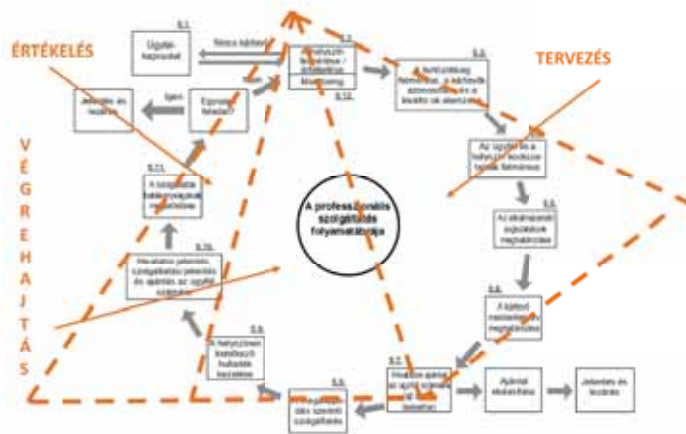
A belső működés javítása mellett a tanúsítvány által nyújtott reklámértéket is érdemes kihasználni mind a megrendelő piacon, mind a pályázatokon.

Mindez elérhető és működőképes, de a szolgáltatónak el kell döntenie, hogy milyen céllal kívánja alkalmazni a szabványt: a tanúsítványra van szüksége és ezmellett formálisan működteti a rendszert vagy a tanúsítvány megszerzése mellett a saját működésének a javítása is cél.

A szabványkövetelmények bevezetését egy olyan alapos felmérésnek célszerű megelőznie, melynek során láthatóvá válnak a fejlesztendő és fejleszthető pontok. Ezek feltárása lehetővé teszi egy cégre/szolgáltatóra szabott rendszer kialakítását, melyben nem csupán az auditor kedvéért töltenek ki papírokat.

Milyen követelményeket támaszt a szabvány?

A követelményrendszer alappillére a szolgáltatási folyamat lépéseinek a meghatározása. Ezt a szabvány az alábbi folyamatábrával szemlélteti:

Az ábrát a szaggatott vonallal jelölt szakaszokra bontottam fel. Ez jól mutatja, hogy a szabvány által meghatározott folyamatban nagy hangsúlyt kap a kártevőmentesítés előkészítése. Ennek a gyakorlati megvalósítása kapcsán újdonság lehet az ügyfél és a helyszín kockázatának felmérése, majd a kártevőmentesítési terv készítése.

A kockázatfelmérés során a szolgáltatónak azt kell áttekintenie, hogy mi az, ami veszélyeztetheti a szolgáltatás eredményességét a helyszínen (pl. épületek, helyszíni tevékenységből adódó követelmények), illetve milyen lehetséges egészségügyi, környezeti, gazdasági stb. veszélyek állhatnak fenn. Ezek megelőzésére javaslatot is kell tenni.

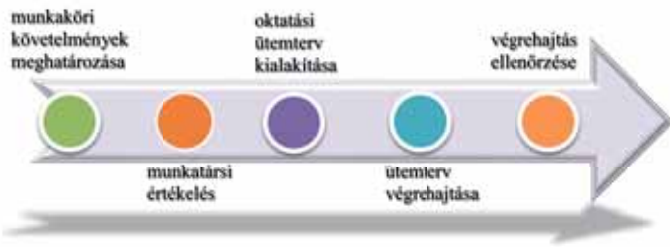
A kártevőmentesítési tervet az előzetes felmérések eredményét felhasználva kell kialakítani. A terv meg kell, hogy határozza a megfelelő stratégiát, az intézkedési ütemtervet, figyelembe véve

- ✓ a feltárt kártevő-problémákat,
- ✓ a szolgáltatás helyszínét (tevékenység, munkahelyi gyakorlat, közegészségügyi viszonyok, épületek, közvetlen környezet stb.),
- ✓ a kockázatvállalási hajlandóságot,
- ✓ a vonatkozó jogszabályi hátteret,
- ✓ a célkitűzéseket.

Követelményként jelenik meg az integrált kártevőmentesítés (IPM) elveinek alkalmazása is. A szabvány arra ösztönzi a szolgáltatót, hogy mérlegeljen. Válassza ki a szolgáltatás helyszínéhez és a helyi környezethez leginkább igazodó védekezési stratégiát, védekezési módszereket, ezek kombinációit, csökkentse az irtószer felhasználást (ahol azt lehet), minimalizálja a felhasználásból eredő lehetséges veszélyeket (pl. környezeti elemek szennyeződése, nem célfajok mérgeződésének lehetősége).

A szakmai tudás, a napra kész ismeretek és ezek beépítése a napi tevékenységbe, a partnerszemlélet szintén igen hangsúlyos elemek, melyek a teljes folyamatot végig kísérik. A partnerszemlélet folyamatos külső és belső, írott és szóbeli kommunikációt feltételez.

A szabvány személyre szabott és folyamatosan fenntartott képzési rendszer létrehozását és működtetését írja elő. E rendszer kialakításának egy módja az alábbi is lehet:

A szükséges kompetenciákat a szabvány „A” melléklete feladatkörönként, a szolgáltatási folyamat valamennyi lépésénél

felsorolásszerűen megadja. Ugyanez a melléklet a szabványkövetelmények megértéséhez és teljesítéséhez is jól használható.

A képzések teljesítését személyenként kialakított képzési naplóban kell dokumentálni.

Dokumentáció! A folyamatok, eredmények dokumentálása szintén követelmény. Itt szeretnék visszautalni e cikk elején említett helyzetfelmérésre és rendszerbevezetésre. A szabvány a MIT? kérdésekre helyezi a hangsúlyt. A HOGYAN? kérdéseire a szolgáltatónak kell választ adnia. A módszerek, eszközök meghatározása által a szolgáltatónak mozgástere van, ötvözheti a jelenlegi gyakorlatát a szabványkövetelményekkel, ezzel egységes, cégre szabott működést kialakítva.

Erős Csilla
Bábolna Bio Kft.

Az ágyi poloska elterjedése Magyarországon

Az előadás a Kártevőirtók XIII. Nemzetközi Szimpóziumán hangzott el, 2016. december 6-án, Bratislavában

A rendelkezésre álló adatok alapján elmondható, hogy Magyarországon az ágyi poloska előfordulása a XX. század elején általános volt, az 1940-as évektől kezdődően számuk folyamatosan növekedett. Pénzes Antal ökológus 1942-ben kiadott Budapest élővilága című könyvében így ír a budapesti ágyi poloska helyzetről. „Szakértői megállapítás szerint fővárosunkban, akárcsak a nyugati nagy városokban, a lakások 75%-a poloskás. Ennek a sokmillió rovarnak állandó vérszívása, éjjeli nyugtalanítása fel nem bocsúlható kár. Jelentőségére fényt derít az a tény, hogy a fővárosban kb. 80 poloskairtó vállalat van, amiről a telefonkönyvből bármikor meggyőződhetünk. Ezeknek a főváros közönsége kb. 1.000.000 pengőt fizet évente poloskairtásért.” (Pénzes Antal: Budapest élővilága 163. oldal).

A második világháborút követően számuk jelentősen csökkent, elsősorban a hidrogén-cianiddal és a DDVP-vel történt kezelések miatt. Az 1970 és 2000 közötti években számuk alacsony szinten maradt, azonban az ágyi poloskák az 1990-es évek végén ismét egyre nagyobb számban kezdtek megjelenni Európában, az Egyesült Államokban és Ausztráliában is. Az ágyi poloska ellen végzett kezelések száma Budapesten a 2000-es évtől folyamatosan növekedett, ugrásszerűen azonban csak 2007-től kezdve változott. Az ágyi poloskák 2010-től már számos magyarországi nagyvárosban, később már a kisebb városokban is megjelentek.

Az előfordulást és a helyenként megfigyelt robbanásszerű terjedést a kártevőirtással foglalkozó szakemberek számos magyarázattal indokolták, melyeket általános, illetve a rovarirtó szerekkel összefüggő okokra vezettek vissza.

Általános okok: az ismeret / tapasztalat hiánya, a megnövekedett számú utazások, a turizmus és főleg a vendégmunkás forgalom növekedése az egész világon, a nem megfelelő módon végzett irtószeres kezelések, a használt bútor kereskede-

lem növekedése, a lomtalanítás, a kezelések és ellenőrzések hiánya, és a nem megfelelő kártevőirtási gyakorlat.

Rovarirtó szerekkel összefüggő okok: permetezéssel végzett rovarirtások számának a csökkenése a géllal végzett kezelésekkel szemben, a permetezésre használt irtószerek hatóanyag típusok csökkenése, az Európai Biocid Direktíva káros hatása, a piretroidokkal és karbamátokkal szemben kialakult világméretű rezisztencia.

A fent említett okok szerepe és súlya minden helyzetben mérlegelendő, ugyanakkor ki lehet jelteni, hogy az ágyi poloska irtására rendelkezésre állnak a megfelelő eszközök és módszerek. Az ágyi poloska eredményes irtása nagymértékben az alapos és körültekintő felméréstől függ. Tökéletesen arra, hogy az ágyi poloskák rejtett életmódú rovarok, vérszívók és nagy a szaporodási potenciáljuk, irtásuk nagyon nehéz.

Ha hatékony irtási stratégiát akarunk alkalmazni, alapvető fontosságú annak megállapítása, hogy az ágyi poloskák száma miért növekszik.

Az elmúlt másfél évben a Bábolna Bio által a budapesti lakásokban végzett kezelések alkalmával egyidejűleg felmérő lapok kitöltésére is sor került. A felmérést 2012. március 1-től 2016. október 30-ig, több mint 4 éven keresztül végeztük 337 lakásban. A felméréshez több magyarországi kártevőirtó szakvállalat is csatlakozott (Budapest 96 lakás, vidék 103 lakás), így mindösszesen 536 lakásban sikerült a kezelések megkezdése előtt a felmérő lapot kitölteni. A felmérőlapok kérdéseivel megismertük a lakások fertőzöttségi szintjét, az épületek típusát, a lakások megosztottságát és bútorozottságát. Meghatároztuk a feltételezett behurcolási útvonalat, illetve rákérdeztünk, hogy a lakók mióta észlelték az ágyi poloska jelenlétét. Ezen túlmenően megvizsgáltuk az ágyi poloskára utaló jeleket és a rovarok lakáson (szobán) belüli előfordulásának a helyét is.

A felméréshez a jobbra látható kérdőívet alkalmaztuk.

A felmérés során a kezelések előtt megvizsgáltuk, hogy a kezelt lakások milyen fertőzöttségi szinttel rendelkeztek. Ennek a felmérésnek az a szerepe, hogy megerősítse vagy kizárja az aktív fertőzöttséget, illetve aktív fertőzöttség esetén meghatározza annak mértékét. Négy fertőzöttségi kategóriát különböztettünk meg, a lakásban tapasztalt ágyi poloskák darabszáma alapján. A kategóriák az alábbiak szerint alakultak: alacsony fertőzöttségi szint (1-10 db), közepes fertőzöttségi szint (11-30 db), magas fertőzöttségi szint (31-50 db), extrém magas fertőzöttségi szint (50 db felett). Az 1. számú ábra a lakások fertőzöttségi szintjeit tartalmazza.

1. sz. ábra Lakások fertőzöttségi szintjei

Alacsony fertőzöttségi szint a kezelt lakások 46,8%-ában, közepes fertőzöttség 30,4%-ában, magas fertőzöttségi szint 13,2%-ában, míg extrém magas fertőzöttség 9,5%-ában volt.

Elemeztük az épülettípusokat is, és azt tapasztaltuk, hogy az 536 kezelésből 41 % társasházban történt, elsősorban Budapest régi épületeiben a belső kerületekből. A kezelt lakások 52,4 %-a ún. paneles technológiájú épületekben található, amely építési technológia kiválóan alkalmas ezen vérszívó rovar megtelepedésére és az épület jellegéből adódóan a rovarok épületen belüli aktív mozgására. A kezelések 6,4 %-a családi házban történt.

A kezelt lakások 44,8 %-a kétszobás, 27,6%-a egy szobás, 27,6 %-a több szobás volt. A lakások 16%-a alacsonyan, 65%-a közepesen, míg 19%-a sűrűn bútorozott volt.

Az ágyi poloska döntően passzív úton terjed, ezért kíváncsiak voltunk, hogy az általunk kezelt helyek lakói szerint, mi volt a feltételezett behurcolási útvonal. A különféle használati tárgyakra, bútorokra a lakók 22,6%-a gyanakodott. Az emberek 15,7%-a valamilyen belföldi, vagy külföldi utazással kötötte össze a kialakult állapotot. Egyes lakók (7,5%) szerint a munkahelyükről hurcolták haza magukkal a vérszívó rovarokat. Külön érdekes, hogy ez utóbbiak közül 2,5% az egészségügyben dolgozik. A tömegközlekedés a nagyvárosokban szintén jó táptalaj – egyrészt a zsúfoltság miatt, másrészt a kiterjedése miatt – az ágyi poloskák megtelepedésére és elszaporodására. A megkérdezettek 5%-a gondolta, hogy ez lehet a lakás fertőzöttségének a forrása.

Az ágyi poloskát a természete általában egy lakáshoz köti, de alkalmilag az éhség vándorútra készítheti. Ilyenkor az egyik lakásból a másikba elsősorban a paneles technológiával épített házak villanyvezetékeinek, illetve, a víz- és gázcsöveinek mentén jut el, de esetenként más módon is terjedhet, pl. különböző tárgyak szellőztetésével. A lakók 23,3%-a úgy vélekedett, hogy a fertőzöttség a szomszédjától származik. Ezen kívül 25,8% rokonlátogatásra, illetve vendégeire panaszkodott. A 2. számú ábra a feltételezett behurcolási útvonalakat tartalmazza.

Név:.....

Cím:.....

A kezelt lakás mérete:.....

FELMÉRŐ LAP

1. Fertőzöttségi szint:

- alacsony (1-10 db)
 közepes (11-30 db)
 magas (31-50 db)
 extrém magas (51 db felett)

2. Épület típusa:

- társasház
 panel épület
 családi ház
 közintézmény
 egyéb.....

3. A feltételezett behurcolási útvonal:

- munkahely
 utazás (külföld)
 utazás (belföld)
 tömegközlekedés
 használt tárgy, bútor, könyv, kép vásárlása
 egészségügyben dolgozó
 fertőzött épület (szomszéd)
 egyéb.....

4. A lakás helyiségei:

- egy szoba
 két szoba
 egyéb
 több szoba
 galéria

5. Lakás bútorozottsága:

- alacsonyan bútorozott
 közepesen bútorozott
 sűrűn bútorozott

6. Fertőzöttség észlelése:

- 1-2 napja
 1 hete
 1 hónapja
 több hónapja

7. Ágyi poloskára utaló jelek:

- csípés
 ürülék
 lárva bőr
 élő rovar
 elpusztult rovar
 vér folt

8. Az ágyi poloska előfordulás helyei:

- matrac, matractartó
 ágykeret, támla
 kanapé, fotel
 egyéb
 parketta
 falvédő, fali dísz
 bútorzat

9. Kezelést végeztek-e előzőleg a területen:

- egyáltalán nem
 saját maga irtott
 vállalkozó irtott
 volt már régebben is fertőzöttség

10. Az előző években előfordult-e más kártevő a lakásban:

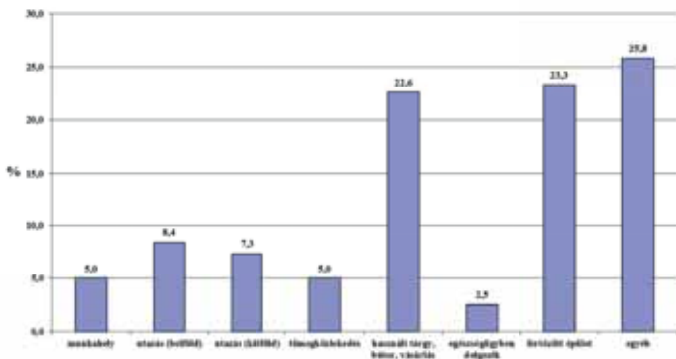
- igen
 nem
 Ha igen melyik faj:
 csótány
 bolha
 hangya
 egyéb:.....

11. Hogyan találta meg vállalatunkat:

- ismerte
 valaki ajánlotta
 internet
 telefonkönyv
 egyéb média
 más módon:.....

Dátum:.....

A felmérést végezte:.....

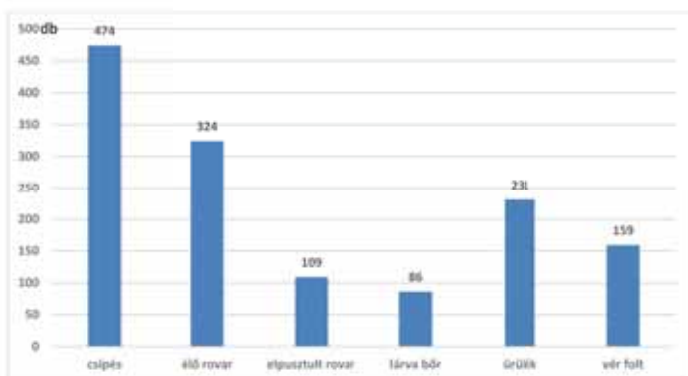
2.sz. ábra Ágyi poloska behurcolásának feltételezett módja

Igen jó rejtőzködő képessége miatt nem könnyű feladat az ágyi poloskát megtalálni. A díszített bútort, a falburkolat (lambéria), a tapéta, a fali szőnyeg, és a telezsúfolt lakás különösen kedvez megtelepedésének. Ezek egyúttal nehezítik a felderítést. Az ágyi poloska vérszívás után rögtön sötét, folyós ürüléknyomokat hagy. Ezek a nyomok sokszor a fertőzöttség első jelei. Ürülékének nyomait és lárvabőrét gyakran könnyebb felfedezni, mint a rovar.

Kezdeti fertőzés esetén csak a lakásban, a fekhely közelében található meg. Ekkor az ágynemű vizsgálata célszerű, amelyen a poloskaürülék pontszerű, beszáradt barnás-fekete foltjai felfedezhetők. Ezek a nyomok a tapétán, vagy a világos szövetfelületeken (pl. függöny) is eléggé jellemzőek.

Az ágyi poloska vedlett bőre könnyen megkülönböztethető a többi rovarétól. Mindemellett sokáig épek maradnak, ezért nem használhatóak az aktív és a régi fertőzések megkülönböztetésére.

Jelenlétére a legjellemzőbben a csipése utal. Az 536 különböző helyen 474 esetben jelezték a lakók ezt a felismerési módot. A kártevőirtást végző kollégák a felmérés során élő rovarral 324, míg elpusztult rovarral 109 esetben találkoztak. A jellegzetes vérfolt 159, az ürülék 231, a lárvabőr pedig 86 alkalommal mutatta az ágyi poloska jelenlétét. A 3. számú ábra az ágyi poloska fertőzöttségre utaló jeleket tartalmazza.

3.sz. ábra Ágyi poloska fertőzöttségre utaló jelek

Az ágyi poloskák a gazdatesthez legközelebbi réseket, repedéseket foglalják el. Kisebb fertőzöttség esetén a poloskák szinte mindig az ágy szerkezetben, vagy hozzá nagyon közel találjuk. Az ágyi poloskák olyan környezetet keresnek, ahol nagy felületen férnek hozzá az áldozatukhoz. A rendetlen területeket sokkal nehezebb kezelni, mivel számos kisebb tárgy fertőződhet.

A felmérésünk következő kérdése arra adott választ, hogy a lakáson belül, hol rejtőzködtek a rovarok. Az esetek 55,5%-ban a megtalálási hely az ágyhoz, vagy az ágy közvetlen környezetéhez (matrac, matractartó 30,9%, ágykeret, támla 24,6%) volt köthető. A maradék 44,5% a következőképpen alakult: kanapé, fotel, bútort 16,6%, felvédő, fali dísz, falak/mennyezet 15,1%, egyéb (parketta, stb.) 12,8%.

Ezeket a felmérési adatokat, ha összehasonlítjuk a Kentucky Egyetem által, amerikai lakásokban végzett felmérésekkel, (amely több mint 500 kártevőirtó vállalat közreműködésével készült 2008-ban és 2010-ben), akkor az alábbi összefüggéseket láthatjuk.

Az ágyi poloska előfordulási helyei a kezeléseknél a következő összehasonlító táblázatban látható:

Helyek:	Bábolna Bio Kft. felmérése	Kentucky Egyetem felmérése
Matrac, matractartó	30,9%	15,0%
Ágykeret, támla	24,6%	57,0%
Ágy és környéke összesen	55,5%	72,0%
Kanapé, fotel, bútort	16,6%	22,6%
Falvédő, fali dísz, falak/mennyezet	15,1%	2,3%
Egyéb (parketta, stb.)	12,8%	3,1%

A táblázat adataiból egyértelműen látszik, hogy a legfertőzöttebb hely a szobákban az ágy és a közvetlen környezete. Mindkét felmérés adatai azt bizonyítják, hogy az ágyi poloskák az ágytól távolabb is, a helyiségek bármely részén megtalálhatók.

Összefoglalás

Az ismertetett felmérés az első próbálkozás arra, hogy az ágyi poloska elleni kezeléseknél a kialakult fertőzöttségről. Az egyértelműen kijelenthető, hogy az ágyi poloska jelenléte Budapesten, illetve a magyarországi városokban a nemzetközi trendnek megfelelően az elmúlt évtizedben fokozatosan növekszik. Az ágyi poloska terjedése nagyon sok tényezőre vezethető vissza és a legkülönbözőbb módon (passzívan és aktívan) kerülnek be az objektumokba. Bár az ágyi poloska elleni védekezés egyike a legnehezebb szakmai kihívásoknak, a rendelkezésre álló irtószerekkel és módszerekkel megoldható. A kezeléseknél a legfontosabb szempont az alapos felmérés és a legnagyobb gondossággal elvégzett kezelés. A sikerhez azonban mindenképpen szükséges az objektumok használóival, tulajdonosaival történő együttműködés. Az ágyi poloskák elleni sikeres harc érdekében fontos lenne egy hasonló felmérés szélesebb körben, több kártevőirtó szakvállalat bevonásával és célszerű lenne Magyarország még több városára kiterjeszteni.

Papp György

Bábolna Bio Kártevőirtó Szolgáltató Kft.

(Ui. Köszönet azon kártevőirtó szakvállalatoknak, akik az elmúlt években csatlakoztak a felméréshez és munkájukkal segítették az ágyi poloska helyzet magyarországi feltérképezését.)

Patkányirtási tanácskozás a párizsi Városházán

2016. június 17-én, a párizsi városházán nemzetközi és francia szakemberek és előadók részvételével, két kerekasztal konferenciát is magába foglaló, egy napos szemináriumot rendeztek „Patkányirtási stratégiák városi környezetben” témában.

A meghívott előadók között Párizs és több francia nagyváros (Lyon, Marseille, Besancon), valamint Zürich, Hamburg és Budapest patkányirtással foglalkozó szakemberei szerepeltek. Budapestet Dr. Bajomi Dániel képviselte.

A résztvevők megosztották a hallgatósággal saját problémáikat és tapasztalataikat, illetve megoldási javaslatokat (a kártevők számára rendelkezésre álló élelem, hulladék, víz és fészkelőhelyek korlátozása, a csatornarendszer és az épületek szerkezeti hiányosságainak megszüntetése, a hulladékkezelés javítása, több szeméttároló konténer kihelyezése, fokozott tájékoztató és felvilágosító akciók a lakosság körében, stb.) vázoltak fel a számos helyen jelenlévő rágcsálók okozta gondok enyhítésére.

Közismert tény, hogy a patkánypopuláció nagyságát három élettani tényező határozza meg: a táplálékhoz, az ivóvízhez, valamint a fészkelőhelyhez történő hozzáférés lehetősége és mennyisége. Városi környezetben a vándorpatkány elleni sikeres preventív védekezéshez az

szükséges, hogy a fenti három tényező közül legalább az egyiket ki tudjuk zárni. Ezt a stratégiát a különböző európai városok tapasztalatai is igazolják.

• Zürichben a csatornahálózat teljes felújítása lehetővé tette a felszín alatti és a felszíni patkánypopuláció teljes ellenőrzését, ezáltal nagymértékben lecsökkentve a fenntartási kezelések számát, illetve az azok során felhasznált irtószer mennyiségét. Az ún. forró pontokról (góc) készített térkép és az előfordulási helyek naprakész

nyilvántartása pedig a felszíni munkák jobb szervezésében és a rágcsálók esetleges meglepedésének előrejelzésében nyújtott segítséget.

• Hamburgban a szövetségi szabályozás nemcsak a rágcsálók jelenléte elleni küzdelmet teszi kötelezővé az állampolgárok részére, hanem a patkány-előfordulásoknak a globális mentesítést felügyelő intézet részére történő bejelentését is. Hamburg is rendelkezik egy fertőzőtségi térképpel, amelyhez részletes adatbázis társul. Ezek az eszközök lehetővé tették, hogy az elmúlt évek során az intézet jelentősen csökkentse az általa foglalkoztatott kártevőirtók számát.

A rágcsáló populáció szabályozás érdekében meg kell határozni a kritikus fertőzőtségi szintet, és arra kell törekedni, hogy a populációt a fenntartó (kuratív) kezelése során ismét e szint alá csökkentsék, illetve a populáció nagyságát a szabályozó kezelése révén a kritikus szint alatt tartsák. A városi vándorpatkány populáció szabályozásának egy másik alapelve a csatornában élő egyedek számának csökkentése annak érdekében, hogy a felszínen történő megjelenésük minél kevésbé legyen gyakori és zavaró.

Az elhangzott előadások egyike részletesen foglalkozott az integrált védeke-

zéssel, valamint a kártevőirtók tevékenységével, és a toxikus szerek átgondolt alkalmazásának fontosságát hangsúlyozta.

És mi a helyzet Párizsban?

Álljon itt néhány adat a párizsi helyzet súlyosságára vonatkozóan: a csatornába naponta kiöntött 800 tonna (ehető) hulladékból 75 tonnát a patkányok fogyasztanak el. Az általuk terjesztett betegségek közé tartozik a szalmonellózis, a tífusz, a pestis és a listeriosis. Franciaországban évente 600 leptospirozis esetet regisztrálnak, amelyeknek 10 %-a halálos.

A párizsi agglomerációban a patkányok elleni védekezés két tengely mentén szerveződik: a csatornarendszerben és a felszínen. A csatornában évente 7,5 tonna rágcsálóirtó szer kerül kihelyezésre annak érdekében, hogy ne legyen a kritikusnak tekintett, 3 millióra becsült egedszámnál több patkány. Ezeket a

kezeléseket célzottan a beazonosított patkánycsapdáknál végzik, amelyeket az eredmények ellenőrzése, majd pedig a patkányok meglepedését elősegítő hiányosságok kijavítása követ. A preventív intézkedések között szerepel a csatornahálózatok fokozatos felújítása és a csatornában felgyülemelő hulladék mennyiségét korlátozó új típusú víznyelő rácsok alkalmazása.

Ami a felszínt illeti: Párizs városhatárain belül 490 ún. „tájépítészeti egység” található. Ezekben 2015-ben 90 helyszínen 220 alkalommal történt patkányirtás, és ezek közül 20 kritikus helyen átfogó kezelésre (irtásra) volt szükség.

A tevékenységekért felelős szervezetek és hatóságok együttműködése lehetővé tette a tájépítészeti egységek koncepciójának újragondolását, a rágcsálók lehetséges fészkelőhelyeinek korlátozása (növényzet karbantartása, fészkelő helyek ellenőrzése, rácsok/hálók alkal-

mazása a talajban), valamint táplálékhoz jutásuk megakadályozása (a hulladékkezelés javítása több szeméttároló konténer kihelyezése révén) érdekében.

Ezzel párhuzamosan a párizsi köztisztasági és higiéniai vállalat (SMASH) – a kártevőirtási szolgáltatást végző vállalatokkal összefogva – tájékoztató és figyelemfelkeltő tevékenységet folytat a lakosság körében.

A rendezvény szervezői és résztvevői kiemelték az előadók professzionalizmusát, és nagyon sikeresnek ítélték a szemináriumot, amely perspektívákat adott a városi patkányirtási stratégiák továbbfejlesztéséhez.

A párizsi patkányirtási konferenciával kapcsolatban a New York Times is beszámolt, amit a Hírek, cikkek című fejezetünkben ismertetünk.

Németh Mária
MaKOSZ

2016. június 21-én, Brüsszelben tartotta a CEPA éves közgyűlését, amelyet Bertrand Montmoreau elnök nyitott meg, köszöntve azokat, akik először vettek részt CEPA ülésen.

Jessica Morgan, a Bureau Veritas UK képviselőjében, meghívott előadóként ismertette az Egyesült Királyságban az Angol Kártevőirtó Szövetséggel közösen kialakított üzleti modellt, hogy minél több brit kártevőirtó szolgáltató vállalat minősítse magát a CEPA Certified tanúsítvánnyal az EN 16636 Európai Kártevőmentesítési Szolgáltatási Szabványnak történő megfelelés érdekében.

Michel Tulkens ismertette, hogy már 21 európai ország több, mint 100 kártevőirtó szolgáltató vállalata nyerte el a CEPA Certified tanúsítványt, egy évvel azután, hogy az EN 16636 szabvány kibocsátásra került. Ezek a vállalatok nagyság szerinti bontásban a következők:

- 8 vállalat, amelynek több, mint 100 alkalmazottja van,
- 5 vállalat, amelynek 50 és 99 közötti alkalmazottja van,
- 19 vállalat, amelynek 10 és 49 közötti alkalmazottja van,
- 45 vállalat, amelynek 6 és 9 közötti alkalmazottja van, és
- 27 vállalat, amelynek 1 és 5 közötti alkalmazottja van.

Ezután Dominique Stumpf, az Amerikai Kártevőirtó Szövetség (NPMA) nemrégiben megválasztott vezetője tartott előadást arról, hogy a Szövetség szerint milyen stratégiát kellene követni a jövőben. Úgy gondolta, hogy az NPMA által kitűzött célok igen közel állnak a CEPA hosszú távú céljaihoz.

Gunnar Akerblom, a CEPA volt elnöke a 2020-ig tartó hosszú távú terveket vázolta fel, amelyet az ezzel foglalkozó munkacsoport dolgozott ki.

Roland Higgins, a CEPA főtitkára bemutatta a CEPA 2015. évi tevékenységét, majd Frederic Verwilghen, a CEPA pénztárosa ismertette a 2015. évi pénzügyi mérleget.

A következő két napirendi pont a CEPA tisztségviselőinek (elnök, alelnök és kincstáros) posztjukban a következő két évre, továbbá az Igazgató Tanács tagjai pozíciójukban történő megerősítése volt, illetve a két lemondott tag helyett új tagok megválasztására került sor. Ennek megfelelően a CEPA elnöke Bertrand Montmoreau, alelnöke Henry Mott, pénztárosa pedig Frederic Verwilghen. Az Igazgató Tanács tagjai: Serge Simon, Alain van Lidth de Jeude, Milagros de Leseta, Dr. Bajomi Dániel, Daniel Lucien, Simon Forrester, Brigitte Guillot, Andy Beckmann, Patric Vernié és Marco Benedetti.

A továbbiakban ismertetésre került a 2016 évi munkaprogram és tervezett költségvetés.

Az Év Szövetsége címet 2016-ban a szlovén GZS DDD Slovenia (Szlovén Kereskedelmi és Iparkamara) nyerte el.

(kivonatos fordítás)

Kártevőirtó Szolgáltatók 2. Világtalálkozója a Közegészségügyért és Élelmiszerbiztonságért

A CEPA (Confederation of European Pest Management Associations – az Európai Kártevőirtó Szövetségek Konföderációja) és az NPMA (National Pest Management Association – Amerikai Kártevőirtó Szövetség) **2017. április 2-4.** között rendezi meg a 2015-ben elindított, két évente megrendezésre kerülő konferenciát, **New Yorkban (USA).**

Tervezett program április 3-án:

- AZ USA Élelmiszer-biztonsági Modernizációs Törvény (FSMA) hatása a globális kártevőirtó iparra
- Kártevőirtási kihívások megoldása élelmiszer feldolgozó üzemekben
- Az élelmiszer forgalmazó és viszonteladó létesítmények kihívásai és azok megoldásai
- A nehézségek legyőzése és együttműködés a siker érdekében az élelmiszeriparban
- A kártevőirtási protokoll szerepe élelmiszer feldolgozó üzemekben: a CEPA és az NPMA szabványok ismertetése

Tervezett program április 4-én:

- A városi kártevőirtás szerepe a közegészségügy védelmében
- Egy sürgető közegészségügyi üzenet tolmácsolása a fogyasztók felé egy szkeptikus világban
- A kártevőirtó szolgáltatások vizsgálata egészségügyi intézményekben: perspektívák és megfigyelések
- A rágcsálópopuláció világszintű visszaszorítása egy jobb közegészségügyi helyzet érdekében

További információ:

<http://nmpapestworld.org/education-events/upcoming-events/2017-global-summit-for-pest-management-services/>

Megőrizte vezető helyét a párizsi Parasitec 2016 kiállítás

A kétévente Párizsban megrendezésre kerülő Parasitec kiállítás idén új, tágasabb, szellősebb kiállítóhelyre költözött, a Paris Event Center csarnokába. A szervező, PC Media helyszínváltása jó döntésnek bizonyult, mivel a látogatók számát illetően ismét rekord született, mintegy 3.000 érdeklődője (pontosan 2.957) volt az idei kártevőmentesítési iparág kiállításának november 16 és 18 között. Ezzel megerősítette a két éve kivívott első helyét az európai kártevőirtó rendezvények között.

A vendégek csak előzetes internetes regisztrálást követően látogathatták a rendezvényt és belépéskor mindenki névre szóló kítűzővel és a francia kártevőirtók lapjának, az NPI-nek a legújabb számával gazdagodva nézelődhetett a sokszínű standok között.

A francia gasztronómia idén is nagy hangsúlyt kapott a francia gyártók és forgalmazók standjain (LODI, Edialux, Liphatec, Kwizda, Orcad), a helyi sajt és sonka specialitások illatfelhője, pezsgősüvegek durranása és borosüvegek dugóinak pukkanása lengte be a teret. Alkalmanként női sikolyok vegyültek a zsvajjba, amely a LODI 3D-s hullámvasút installációjának volt köszönhető. Időnként egér jelmezes hölgyek osztogatták a francia kártevőirtó szövetség (CS3D) reklámját.

Idén 96 cég, illetve szervezet jelent meg kiállítóként. A legnagyobb európai gyártók közül az olaszok képviseltették magukat a legnagyobb számban (Vebi, Zapi, Bleu Line Group, INDIA, Copyr). Standot állított a spanyol Mylva, a német Detia, a brit Pelsis és Octavius Hunt cég, továbbá számos más piaci résztvevő, akárcsak a Magyarországot képviselő Bábolna Bio Kft. és az Irtó Trió Kft.

Minden résztvevő igyekezett valami újdonsággal megjelenni, azonban igazán nagy újítások nem voltak felfedezhetőek, mint ahogy a szakmában is már jó ideje hiányoznak a forradalmasító ötletek. Remek lehetőség volt azonban a partnerkapcsolatok ápolására, új lehetőségek kidolgozására és kedvező üzletek megkötésére.

A standok megtekintése mellett kétnyelvű (francia és angol) előadásokat is lehetett hallgatni, amelyek nagy része a megújult biocid szabályozást mutatta be, illetve szakértők a sikeres városi madárriasztási és szúnyogmentesítési programokat ismertették.

A Parasitec tovább folytatódik 2017-ben Isztambulban, ahol immár másodsorra rendezik meg a kiállítást a korábbi nagy sikernek köszönhetően.

Papp Zsuzsa
Bábolna Bio Kft.

HÍREK, CIKKEK

Vehir.hu – 2016. május 27.

Lezuhant egy szúnyogpermetező kisrepülő

Lezuhant egy szúnyogirtó kisrepülőgép pénteken este Győr külterületén, a Kunszigeti út melletti erdőben.

Az elsődleges információk alapján a pilóta súlyos sérüléseket szenvedett a balesetben. A gép és a permetezőanyag kigyulladt a becsapódás után, a lángokat a győri hivatásos tűzoltók fékeztek meg habosított vízsugarakkal. A helyszínre a katasztrófavédelmi műveleti szolgálatot is riasztották.

"A Győr-Szol Zrt. tulajdonában lévő Dromader típusú repülőgép május 27-én a szúnyoggyérítési munkák végzése közben Pinyéd térségében, a Kunszigeti út közelében 19 óra tájban balesetet szenvedett. A megye katasztrófavédelmi igazgatóság szakemberei a helyszínt a rendőrséggel közösen biztosították. A baleset során a repülőgép kigyulladt, a gép pilótája súlyos sérüléseket szenvedett, őt a mentők kórházba szállították. A gép szerencsére lakatlan területen ért földet, egyéb személyi sérülés nem történt.

A baleset körülményeit a Nemzeti Közlekedési Hatóság és a légügyi hivatal vizsgálja ki. A Győr-Szol Zrt. a gép pilótájának állapotát figyelemmel kíséri, és minden szükséges támogatást megad a teljes felépüléséhez" - nyilatkozta Ozsvárt Tamás, a Győr-Szol Zrt. kommunikációs vezetője a Kisalföldnek.

International Pest Control – 2016. május/június

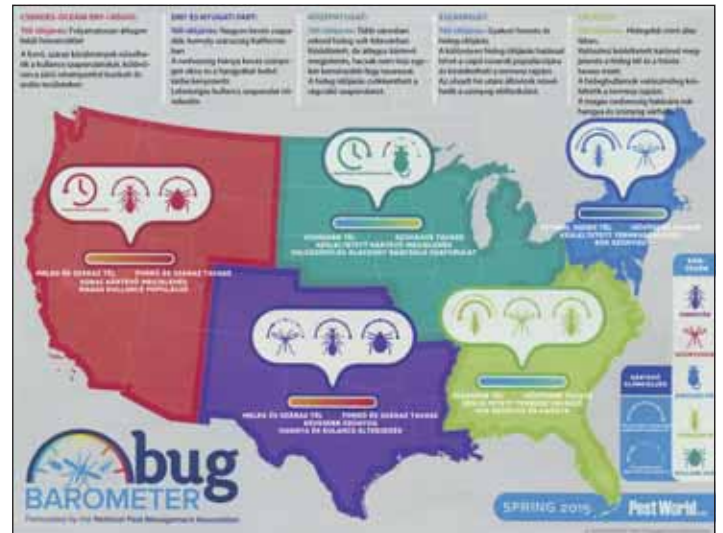
Az NPMA közzétette a rovar barométert

Az Amerikai Kártevőirtó Szövetség (NPMA) márciusban tette közzé a félévi rovar barométerét, vagyis rovar előrejelzését, amely azt mutatja, milyen kártevő szaporulatok várhatóak az egyes régiókban az USA egész területén idén tavasszal és nyáron. A keleti part kivételesen meleg decemberétől a nyugati part szokatlan hóviharain át, és minden egyebet figyelembe véve, az NPMA rovar barométere azt mutatja be, hogyan okoz a vad téli időjárás korai kártevő szaporulatokat az ország nagy részében.

"A rovar barométert a rovar tudásaink fejlesztették ki, akik megvizsgálták a legfrissebb időjárás adatokat az USA egész területén és elemezték a csapadék fajtáit, hogy megállapítsák a kártevő fertőzöttség szintjeire gyakorolt hatásait. A szokatlan időjárás körülmények megváltoztathatják ezeket, még ott is, ahol ezek a kártevők egyébként előfordulnak, és a mi barométerünk segít az embereknek felkészülni ellenük és megvédeni otthonaikat" – mondja Cindy Mannes, az NPMA közügyekért felelős alelnöke. „Tudni, hogy mi várható a szezonban rendkívül fontos, mivel néhány tavaszi kártevő, mint a kullancsok vagy a szúnyogok közvetlenül az egészségünkre is hatással vannak, például

az elmúlt hónapokban a Lyme-kór és a Zika vírus fenyegetések kaptak kiemelt figyelmet. Egyéb kártevők pedig, mint a hangyák vagy termeszek, a házaikban okozhatnak kárt."

Az NPMA rovar barométere szerint, íme a várható kártevő szaporulat az USA minden területére:

Északkelet: szokatlanul szárazon kezdődött a december, ezután pedig a szokásostól eltérően az északkeleti régió sokkal esősebb és melegebb időjárással zárta a hónapot, kevés hóeséssel. Ezek a körülmények egyes korai kártevők megjelenésének kedveztek, ezáltal sejtethető volt, hogy hangyák, kullancsok és márványos poloskák fogják ellepni a vidéket a korai olvadáskor. Egy esős tavasz pedig sok szúnyogot eredményezhet.

Délkelet: A szokásosnál esősebb és melegebb tél nagy kiterjedésű tenyészvizeket hozott létre a szúnyogok számára, amelyekben aztán kifejlődhettek. Termész és hangyarajzások legerőteljesebben a tavasz és a nyár legmelegebb időszakában fordulhatnak elő.

Középnugat: A szokásosnál csapadékosabb időjárás, rekord meleg decemberrel kombinálva, a hangya és kullancs előfordulásnak ad kezdő lökést. Mindezt tetézi a már megjelent korai szúnyog szaporulat.

Délnyugat: Ez a régió egy kivételesen meleg decembert és különösen nedves körülményeket tapasztalt meg, kivéve a száraz Dél-Texas-i vidéket. Egy hidegebb, esősebb tavasz késleltetheti a termeszek rajzását, de megnöveli a szúnyogpopulációt és a hangyákat belső térbe tereli. Egy szárazabb nyár a kullancs populáció növekedését eredményezheti.

Északnyugat és nyugati part: Heves esőzések, áradások és hóesések söpörtek végig az ország ezen részén a téli hónapok alatt. A szokásosnál kissé esősebb időjárás körülmények megjósolták az elkövetkező szezont, azaz népesebb szúnyog populációt jeleztek és hogy a hangyák beköltöznek a házakba.

Az NPMA rovar barométeréről további információért látogasson el PestWorld.org honlapra.

International Pest Control – 2016 május/június

Szúnyogok okozta kellemetlenség mérése egy telefonos alkalmazás segítségével

Hol okozzák a legtöbb bosszúságot a szúnyogok és vajon változni fog-e a jövőben a klímaváltozásnak köszönhetően? Ezeket a kérdése-

HÍREK, CIKKEK

ket tették fel a Waginengen Egyetem (Hollandia) kutatói, Sander Koenraadt és Arnold van Vliet, akik azt remélik, hogy a nagyközönség segít majd nekik a tájékoztató és interaktív Muggenradar (szúnyog radar) fejlesztésében. A Muggenradar applikáció nagyon egyszerűen a szúnyogok és az általuk okozott kellemetlenségek bejelentésére teszi alkalmassá okos telefonunkat, hogy annak segítségével, például a szúnyogokat lefotózva azok beazonosíthatóak legyenek. Ezek a megfigyelések egy térképhez kapcsolhatók, csakúgy, mint az időjárás adatok, illetve tájképek. Ennek köszönhetően lehetőség nyílik arra, hogy megjósoljanak egy-egy szúnyoginváziót, és „szúnyog előrejelzést” nyújtsanak. A szúnyog előrejelzés mellett, a Muggenradar applikációban összegyűjtött adatok rendkívül lényegesek ahhoz, hogy megértsük mely tényezők befolyásolják leginkább a szúnyogok okozta kellemetlenségeket, és a betegségek terjesztésének lehetséges veszélyét.

Egyébként már létezik egy alkalmazás, amely a szúnyogok elleni harcot segíti elő. A Colab Technologia fejlesztői hozták létre a Sem Dengue („a dengue-láz ellen”) alkalmazást, amely bárki számára lehetővé teszi, aki észrevesz szúnyogokat vagy a lárváikat, hogy lefényképezze, amit aztán rögzítenek a geológiai adatokkal együtt. Rio de Janeiro-ban vezették be az alkalmazást, hogy a helyi lakosok így hívják fel a hatóságok figyelmét a szúnyogokra, amelyek ezekre reagálva elküldhetik rovarirtó szakembereiket a helyszínre, hogy azok megtegyék a kellő intézkedéseket.

Bővebb információ: <http://bit.ly/1VeT6F0>

Origo.hu – 2016. augusztus 11.

Emberszagú szúnyogcsapda lehet a megoldás a maláriára

Holland és kenyai kutatók új szúnyogcsapdát fejlesztettek ki, amely emberszaggal vonzza a malária kórokozóját hordozó szúnyogokat - olvasható a The Lancet című brit orvosi folyóirat szerdai számában.

A három éven át Kenyában végzett kutatások eredménye szerint a szintetikus illattal ellátott csapdák segítségével sikerül befogni a maláriát hordozó szúnyogpopuláció 70 százalékát, és 30 százalékkal csökkenteni a megbetegedések számát az új szúnyogcsapdát használó háztartásokban.

A kísérletekben a Viktória-tavon fekvő Rusinga sziget 25 ezer lakója vett részt. A napenergiával működő csapdákat az otthonokon belül, illetve kívül helyezték el, de alkalmaztak szúnyoghálót és malária elleni szereket is.

A szagos csapda a dengue-láz vagy a zika vírus ellen is megoldást nyújthat – áll a kutatást végző hollandiai Waginengen egyetemének közleményében.

A dengue-láz és a zika vírus kórokozóját más szúnyogfaj terjeszti, mint a maláriáét. A betegség a fertőzött nőstények csípése révén terjed.

A holland egyetem adatai szerint percenként meghal egy gyermek maláriában. A betegség évente 12 milliárd dollárjába (3341 milliárd forint) kerül Afrikának.

A malária ellen nincsen védőoltás. A kór 2015-ben 438 ezer ember halálát okozta az Egészségügyi Világszervezet (WHO) adatai szerint. A betegség áldozatainak legtöbbször öt évesnél fiatalabb fekete-afrikai gyermek.

A WHO 2030-ra 90 százalékkal akarja csökkenteni a malária okozta halálozások arányát.

Robbanószer és tuberkulózis – a patkányok aknamentesítenek és derítik fel a vírust

Alig kelt fel a nap a Morogoro hegyvidék lábánál Tanzániában, de Jon Stewart és Stephen Hawking már örülten rázzák fürkésző orrukát egy használaton kívüli taposóaknáktól hemzsegő mező harmatos földjén

Ezek az óriáspatkányok, a 2015 júniusában született ikrek, a kiképzésük utolsó állomásán vannak, mielőtt Mozambikba, Angolába vagy Kambodzsába küldenék őket, olyan országokba, ahol a belga Apopo non-profit szervezet már több mint 83.000 taposóaknát hatástalanított, miután megnyerték a tendert ezeknek a háború által sújtott területeknek az aknamentesítésére.

Két lépésre onnan, egy nagy üvegablakos ketrecben a Sokoine egyetem campusának laboratóriumában, a Violet és Oprah nevű patkányok kémcsőről kémcsőre azon ügyködnek, hogy kiszagoljanak egy betegséget, ami 1,5 millió embert öl meg évente: a tuberkulózist.

Ez a két patkány már nem kiképzésen van, ők már dolgoznak. Egész nap a környék 29 kórháza által elküldött köpetmintákat szagolják és megpróbálnak kiszűrni tuberkulózisos eseteket, amelyek a kevésbé fejlett mikroszkopikus vizsgálatok során esetlegesen átcsúszhattak az ellenőrzésen.

Patkányok használata ezekhez a kényes feladatokhoz nem helyénvalónak tűnhet és a tuberkulózis esetében az Egészségügyi Világszervezet (WHO) nem is ismeri el, de az eljárás már bizonyított, biztosít miniket az Apopo non-profit szervezet, amely szerint ezek az állatok sokkal gyorsabban fedezik fel az aknákat, mint a hagyományos módszerek és 40%-al sikerült emelni a tuberkulózis esetek felderítésének számát.

« Tulajdonképpen, a fő akadály, az emberek negatív megítélése azal kapcsolatban, ha valakinek patkánya van », mondja mosolyogva Christophe Cox, az Apopo igazgatója, amelyet 1997-ben alapítottak és 2000-ben települt Morogoro-ba.

A non-profit szervezetnek jelenleg 222 óriáspatkánya van, amiből 108 az angolai, mozambiki és kambodzsai aknamentesítésben vesz részt, míg 42 patkány tuberkulózist derít fel Tanzániában és Mozambikban, a többi még képzés alatt áll vagy szaporítási célt szolgálnak.

Hatékony négyzetelés

Igaz, hogy a kutya, vagy más szaglászáról híres állat, könnyen megtanul sokféle feladatot és akár bonyolultabbakat is, de a patkány « sokkal inkább alkalmasabb a rendszeresen ismétlődő feladatok elvégzésére », emeli ki Cox úr. Kisebbség, ezért könnyebb a szállítása, elhelyezése és etetése.

Morogoro-ban a patkányok egy 6-9 hónapos képzésen vesznek részt, hogy felismerjék a TNT-t vagy a tuberkulózist. A kiképzés menete ugyanaz.

Amikor a rágcsáló a földet kaparva jelez, a kiképző egy « klikk »-hez hasonló hangot ad ki egy kis kasztanyettaszzerű hangszernek köszönhetően, ami azt jelzi, hogy az állat egy kóstolóra jöhet egy tű nélküli feccskendőbe töltött banán, mogoróvaj és mogorókeverékből álló jutalomra.

Az aknamentesítés során a patkányok egy a földhöz közel kifeszített kötél mentén futnak oda-vissza, amelyet 50 centiméterenként újra leszűrnak, így tudják hatékonyan, négyzetesen bejárni az egész területet.

« Ez sokkal gyorsabb, mint a hagyományos módszerek, mivel a patkányok csak az aknákat jelzik, míg egy fémdetektor a legkisebb fémdarabnál is jelez », teszi hozzá Jared Mkumba, a kis aknakeresők kiképzője. Ráadásul ezek az állatok « nagyon könnyűek » és « nem robbantják fel az aknákat ».

HÍREK, CIKKEK

A rágcsáló viszont nem helyettesíti az egyéb ilyenkor használatos módszereket, szögezi le Mkumba úr, « kiegészítés »-ként említi meg. « A rágcsálók sokkal hatékonyabbak nagy kiterjedésű területeken, ahol az aknák szétszórva vannak kihelyezve, de a sűrűn aknáított terepeken, mint az aknaöveknél, haszontalanok, mivel tudjuk, hol vannak az aknák. »

"A gyanúsak"

A tuberkulózis felderítése két laboratóriumban történik, Morogoro-ban 2007 óta és Matupo-ban Mozambikban, 2013 óta, a helyi hatóságokkal kötött szerződések alapján. A patkányok megszagolják a szomszédos egészségügyi központból származó mintákat.

« Eszköz-, szaktudás és időhiány miatt, a régió kórházai a tuberkulózisos esetek közel 50 %-át nem derítik fel », mondja Christophe Cox. « A patkányoknak köszönhetően, 40 %-al növeltük a feltárt esetek számát ».

A patkányok elé már pozitívnak tesztelt minták és egészségesnek ítélt minták egyvelegét rakják, de mindegyiket már előzetesen fertőtlenítették biztonsági okokból. „ A vírust már hatástalanították, de az illata megmarad », hangsúlyozza Haruni Ramadhan, aki a patkányok tuberkulózis felderítő képzését felügyeli.

Amikor a patkány egy olyan mintánál jelez, amely eredetileg nem volt kimutatva fertőzőtként, akkor azt egy újabb vizsgálatnak vetik alá.

„Az előny itt is a patkányok gyorsasága, 20 perc alatt képesek 100 mintát átszagolni, miközben egy laboratóriumi szakembernek ez 4 napot venne igénybe”, mondja Christophe Cox.

A pozitívnak tesztelt minták jelenléte furcsa lehet, de ez elkerülhetetlen a tevékenység megfelelő működéséhez: a patkány csak akkor kap jutalmat, ha felderít egy már pozitívnak tesztelt mintát.

„Nem tudjuk jutalmazni a patkányokat olyan mintákért, amelyek még nem lettek megerősítve, mivel nem tudjuk, hogy fertőzöttek-e vagy sem és nem lehet jutalmazni a patkányt, ha nem vagyunk biztosak benne, hogy igaza van”, magyarázza Ramadhan úr. „Ugyanakkor, ha a patkány sosincs jutalmazva, akkor abbahagyja a keresést.”

Az Apopo azt mondja, hogy már 10.000 tuberkulózisos esetet tártak fel a patkányaiknak köszönhetően. És ötletekben még igencsak bővelkednek, úgymint a rák vagy idegrendszeri betegségek felkutatása.

Nicolas DELAUNAY© 2016 AFP

hvg.hu – 2016. november 15.

A ruhából valamiért áradt a bűz, a szekrény is bűdös lett tőle. Ráadásul viszkedett a tulajdonosa lába, amikor ezt a ruhadarabot hordta, mint utólag kiderült, egy egér kilógó lába miatt. A nő beperelte a Zarát – írja a New York Post alapján az MNO.

A 24 éves Cailey Fiesel nyáron negyven dollárért vett egy ruhát a Zaránál a connecticutbeli Greenwichben.

Egy idő után kibíratatlan szag áradt szekrényéből, megvizsgálta az új ruhát, és akkor vette észre, hogy az egyik hajtás alatt egy egér teteme van, amelynek egyik lába kilógott a varrat alól.

Korábban is piszkálta már valami a lábát, amikor a ruhát hordta. Utólag jött rá, hogy a viszkető érzést nem cérnavég vagy anyagdarab, hanem a kilógó egérláb okozta.

A New York Postnak elmondta: a rágcsálótetemhez hozzá is ért, és teljesen elborzadt. Beperelte a Zarát, de azt nem tudni, mennyit követel a divatcégtől.

A bíróságon ügyvédje azt mondta: védence munkában is hordta egy darabig a döglött egeres ruhát, és eleinte nem tudta elképzelni, honnan jön a szag. Hiába kelt fel íróasztalától, a bűz követte őt.

A Zarától csak annyit közöltek, hogy vizsgálódnak az ügyben.

The New York Times – 2016. december 15.

Az Európai Uniót hibáztatják a franciák a párizsi patkányválságért

Azt nem lehet tudni, hogy pontosan miért szaporodtak el ennyire, de Párizsban évtizedek óta nem volt annyi patkány, mint most. A rágcsálók miatt már kilenc parkot és zöldterületet kellett bezárni, köztük a Champs de Mars bizonyos részeit is, hogy patkánytalanítani tudják őket.

Gilles Demodice a város kártevők elleni részlegének vezetője azt mondja, az elmúlt 39 évben még nem látott ekkora szaporulatot, pedig 2014-ben még azt ígérték, hogy teljesen patkánymentessé teszik a várost.

A városban élő állatokkal foglalkozó, párizsi intézetet vezető állatorvos szerint egy új uniós szabályozás a felelős a kialakult helyzetért, ami arra kötelezte a tagállamokat, hogy új módszerrel mérgezzék a rágcsálókat. Korábban megengedték, hogy a parkgondozók mérgezett csalétket tegyenek a patkányfészkek bejáratához vagy patkányirtó porozószerrel szórják be a metrók mellékjárdait. A kiszórt porral a mérreg ráragadt az állatok szőrére, és miközben magukat tisztogatták, ezt is benyalták, majd 2-3 nap múlva elpusztultak. Csakhogy ezzel a módszerrel az volt a gond, hogy a mérreg akár a ivóvíz rendszerbe is bekerülhetett, ráadásul a parkban járó embereket és a háziállatokat is veszélyeztette.

Fotó: AFP/Narinder Nanu

Az új uniós szabályozás szerint a mérget fekete dobozokban kell kihelyezni, amire már jóval nehezebben találnak rá a patkányok. Ha legalább egy minimális életosztón dolgozik bennük, akkor inkább az utcán halomban álló ételmaradékokból laknak jól.

A parkgondozók szerint az új módszer bevezetése óta jóval kevesebb döglött patkányt tudnak összeszedni, miközben az egyik leggyorsabban szaporodó fajjal állnak szemben. Egy nőstény évente akár négyszer is kölykedzhet, és egy alom akár 10 kölyökből is állhat. A fiatal patkányok pedig már 6-8 hetes koruk után ivarérettnek számítanak, így gyarapíthatják tovább az állományt.

A szakértők szerint a Párizst elárasztó patkányok már nem azok a házi patkányok (*Rattus rattus*), amelyek a nagy pestisjárványt okozták. A várost most inkább az Ázsiából érkezett vándorpatkányok (*Rattus norvegicus*) uralják, akik nagyjából 150-200 éve élhetnek Európában.

HÍREK, CIKKEK

index.hu – 2017. január 7.

Poloskapara az ELTE kollégiumában

- Az Ajtósi Dürer sori kollégium diákjai durva poloskainvázióról számoltak be.
- A kollégium szerint vannak poloskák, de a helyzet nem olyan súlyos.
- Az egész országban terjed a poloska, és nehéz ellene védekezni.
- Az egyetemisták nem akarnak szabad kézzel kifejlett példányokra vadászni.
- Poloskáról szóló előadásra bezzeg nem járnak.

Drámai ágyi poloska-helyzetet festett le lapunknak egy pesti kollégium lakója. „Este félve fekszünk le és minden reggel újabb és újabb csípésekkel ébredünk. Mind lelkiileg, mind testileg megviselt bennünket ez a probléma, a legtöbbünk hónapok óta nem tud aludni, és rettegve megy haza” – írta levelében egy egyetemista, nem az amazonasi dzsungelből, hanem az ELTE Ajtósi Dürer sori kollégiumából.

A diák szerint nem a vérszívó állatok jelentik egyedül a problémát, hanem a vezetőség hozzáállása, és a nem túl hatékonyan működő poloskairtó cég is.

Nem akarnak poloskára vadászni

„Amikor jelezzük a problémát, lekezelően és elutasítóan bánnak velünk és csak abban az esetben hívnak irtást, ha kifejlett példányt viszünk a gondnokságra. Na, már most köztudott, hogy az ágyi poloskákat nehéz észrevenni, mert nagyon kicsik és csak éjszaka jönnek elő, ezért a rengeteg csípésnek elég bizonyítéknak kellene lennie egy irtáshoz, de nem így történik.”

A diák szerint már a kollégium szobáinak közel felében a poloskák uralkodnak, miközben az irtócég nem mindig végzi el a munkát. A derék egyetemisták pedig csak a beköltözés után szembesülnek a helyzettel, előre ugyanis nem figyelmezteti őket a kollégium, hogy szobájukban poloskákra is számíthatnak.

A kollégium szerint a helyzet koránt sem ilyen drámai, habár poloskák vannak, csípnek, és tényleg nehéz őket kiirtani. De mielőtt a kollégiumi vezetők oldaláról is bemutatnánk a helyzetet, röviden ismerkedjenek meg cikkünk főszereplőjével: az ágyi poloskával.

Amit az ágyi poloskáról tudni kell

Az ágyi poloska (*Cimex lectularius*) megjelenését nehéz észrevenni, az állat csak akkor bújjik elő, ha az ember már alszik. Akkor viszont nagyon is, mert emberi vérrrel táplálkozik. A fertőzést is a csípése által okozott kiütések alapján a legkönnyebb észrevenni.

A kiütés főleg a kéz- és lábfejen, az arcon, a testhajlatokban jelenik meg, általában reggelre vagy délelőttre, és a szúnyogcsípéshez hasonlóan viszket is, viszont annál hosszabb ideig, akár egy hétig is.

Gyorsan szaporodik, napi 2-3 petét rak, és akár másfél évig is életben marad. Átlagosan csak 30 nappal a poloskák megjelenése után

szokták észrevenni a fertőzést, addigra már több tucat példány is ki kelhet, ezért az irtásuk se könnyű feladat. Egy rovarirtócég által üzemeltetett fővárosi poloskatérkép szerint 2008 óta gyorsan nő a fertőzések száma.

A poloskapete csapdjában

A poloskák szaporodásáról beszélt a kollégiumi központ vezetője, dr. Babos János. „A poloska nem kizárólag kollégiumi probléma. Mintegy 10 éve kezdődött országosan is a poloskafertőzések emelkedése. 2016-ban pedig országosan kiemelkedően sok poloska volt.”

135 szobájukból átmeneti időszakokban összesen 20-25 szoba volt érintett. Az ELTE egyéb kollégiumaiban ilyen problémák csak szórványosan fordultak elő.

Babos arra nem válaszolt, hogy valóban kérték-e a diákokat, hogy kifejlett poloskákra vadásszanak. Azt azonban hangsúlyozta, hogy akkor is megrendelik a poloskairtást, ha sem poloskát, sem csípést nem mutatnak be.

A kétségbeesett diákok szerint a panasz azonban nem mindig vezet akcióhoz. „Az irtók megnézik az érintett szobát, amiben saját véleményük szerint nem található ágyi poloska (annak ellenére, hogy a lakók tele vannak csípésekkel) nem irtanak le.”

Babos János hangsúlyozta, hogy az irtás komoly költséget jelent a kollégiumnak, ezért indokolatlanul nem veszik igénybe a szolgáltatást. Évente négyszer végeznek általános rovarirtást, de ha a hallgatók kérik, akkor külön is irtatnak. „Előfordulnak téves riasztások is, amikor a cég még a nyomát sem találja poloskának vagy petének a szobában. Ha azonban szükségesnek látszik, nem csak a vizsgált szobában, hanem a környezőkhöz is dolgoznak.”

Az, hogy egy szobában többször is irtanak, nem a hanyagság jele, magyarázta. A vegyszer ugyanis csak a kifejlett ágyi poloskát pusztítja el, a később kikelő peték miatt a beavatkozást akár háromszor is meg kell ismételn.

A diákok lusták, nem tanulnak a poloskáról

A már kezelt szobákba költözőket egyébként a poloskairtás sikerébe vetett hit miatt nem értesítik az esetleges kellemetlenségről. Babos elmondta, hogy a korábban poloskás szobákba csak akkor költöztetnek új hallgatót, ha már teljesen meggyőződtek a szoba poloskamentességéről. Szerintük emiatt nem is szükséges a tájékoztatás.

Megjegyezte azt is, hogy a poloskás esetek száma csökken, míg augusztusban 14 alkalommal kértek irtást, januárban már csak 2-3 riasztás volt. Igaz, januárból még csak hat nap telt el cikkünk írásakor.

A poloska elleni küzdelem közös feladat, derült ki interjúnkból. A vezetőség előadásokat is szervezett a diákoknak, hogy megismerjék a poloskát és az ellene való védekezés módjait. Sajnálattal látták, hogy az előadásokon csupán 10-15-en vettek részt.

Ha nincs szándék a segítség befogadására, akkor nehéz a vezetőség helyzete – mutatott rá Babos – ezért a Kollégiumi Hallgatói Önkormányzattal együttműködésben tesznek lépéseket a hallgatók tájékoztatására.

A poloskák elleni hosszú távú harc jegyében az ELTE országos kollégium-felújítási programot tervez, nyilatkozták az Indexnek. 2018 végéig 1700 kollégiumi férőhelyet szeretnének felújítani.

Kórházat kellett bezárni a poloska miatt

A közelmúltban komoly lépéseket kellett tenni a poloskák miatt a Dél-pesti kórházban is.

Ahogy megírtuk, ágyi poloskákat találtak a Jahn Ferenc kórház szemészeti osztályán, ezért azt le is kellett zárni. A betegeket elköltöztették az osztályról, és teljes fertőtlenítést végeztek.

RENDEZVÉNYNAPTÁR

2017. március 8-9. **Disinfestando 2017**
Rimini, Olaszország
licia@disinfestazione.org
2017. március 12-16. **EMCA Workshop**
Montenegro
http://www.emca-online.eu/documents/visitors/WS_2017_2nd_announcement.pdf
2017. március 22-23. **PestEx 2017**
ExCel, London, UK
http://www.bpca.org.uk/pages/index.cfm?page_id=61&pestex
2017. március 30. **Magyar Szúnyogirtók Országos Szövetsége (MaSZOSZ) Konferencia**
Budapest
<http://www.makosz.hu/rendezvenyek>
2017. április 2-4. **2nd Global Summit of Pest Management Services for Public Health and Food Safety**
New York, USA
<http://nmapestworld.org/education-events/upcoming-events/2017-global-summit-of-pest-management-services/>
2017. május 11-12. **ConExPest 2017**
Wroclaw, Lengyelország
<http://conexpest.pl/en/conexpest-2017-2/>
2017. július 9-12. **9th International Conference on Urban Pests**
Birmingham, U.K.
<http://www.icup2017.org.uk/>
2017. szeptember 28-29. **Parasitec**
Isztambul, Törökország
2017. október 24-27. **PestWorld**
Baltimore, Maryland, USA
<http://www.pestworld2017.org/>